

Гончаренко Т.Л., Садова К. Активізація пізнавального інтересу учнів пр вивченні електричних явищ як один із напрямів реалізації ідей В.О.Сухомлинського / Пошук молодих. Випуск 18: Зб. матеріалів Всеукр. студ. наук.-практ. конф. [“STEM–освіта як напрям модернізації методик навчання природничо-математичних дисциплін у середніх і вищих навчальних закладах”], (Херсон, 26-27 квітня 2018 р.) / Укладач: В.Д. Шарко. – Херсон: Видавництво ХНТУ. – 2018. – (138 с.) С.13-15.

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ УЧНІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ЕЛЕКТРИЧНИХ ЯВИЩ ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ІДЕЙ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Садова К., Гончаренко Т.Л.

Херсонський державний університет

Актуальність роботи. Розбудова української системи освіти на засадах демократизації, гуманізації, цінності особистісного розвитку людини зумовлює актуальність проблеми активізації пізнавальних інтересів учнів під час навчально-виховного процесу. Це дуже добре розумів В.О.Сухомлинський, який робив усе можливе, щоб зацікавити учнів, сформувати у них стійкий пізнавальний інтерес, виробити бажання вчитися: «... там, де немає радісного захоплення навчальною працею, бентежного подиву перед істиною, що відкривається завдяки напруженню внутрішніх сил дитячої душі... не може бути й мови про любов до науки і знань» [4].

Особливої уваги потребує дане питання при вивченні дисциплін природничо-математичного циклу, що обумовлено новими тенденціями формування пізнавальної компетентності школярів, переходом на профільне навчання та введенням незалежного оцінювання знань учнів.

У контексті зазначеного **метою** статті є виявлення шляхів активізації пізнавального інтересу учнів у процесі вивчення електричних явищ в основній школі, як напрямків реалізації ідей В. Сухомлинського.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні **завдання**:

- зробити аналіз науково-методичної літератури з проблеми дослідження;

- виділити шляхи активізації пізнавального інтересу учнів при вивченні фізики;

- навести приклади завдань, які доцільно пропонувати учням з метою активізації пізнавального інтересу при вивченні електричних явищ в основній школі.

Виклад основного матеріалу. Аналіз методичної літератури засвідчив, що проблема формування, розвитку та активізації пізнавального інтересу школярів була предметом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних педагогів та психологів, серед яких Б. Ананьєв, Ю. Бабанський, Є. Голанд, В. Демиденко, А. Маркова, В. Онищук, О. Савченко, В. Сухомлинський, Г. Щукіна, В. Шморгун та ін.

Результати вивчення науково-методичної літератури [1, 2, 3, 7, 8] засвідчили, що:

➤ розвиток пізнавального інтересу школярів була однією з провідних ідей В. Сухомлинського, у дидактичній системі якого присутні різноманітні шляхи формування інтересу, які сприяють підвищенню якості навчання. На перший план в розвитку пізнавальних інтересів В.О.Сухомлинський ставить навчальну діяльність учнів, їхню працю, як широкий шлях пізнання невідомого, нового. «Найважливіше джерело радості пізнання – а це почуття і є зерно, з якого росте могутнє дерево багатого духовного життя, переживання і відчуття того, що знання – це плоди напруження мого людського духу, плоди пошуків, творчості – праці думки, душі» [5, 6];

➤ *пізнавальний інтерес* – це емоційно усвідомлена, вибіркова спрямованість особистості, яка звернена до предмета й діяльності, пов'язаної з ним, що супроводжується внутрішнім задоволенням від результатів цієї діяльності [3];

➤ *етапи процесу формування пізнавального інтересу* включають:
1. підготовку ґрунту для появи пізнавального інтересу – створення умов, які сприяють виникненню потреби в знаннях і відповідному виді діяльності;

2. формування позитивного ставлення до навчального предмету і діяльності;
3. організацію діяльності, в якій формується справжній пізнавальний інтерес [1];

➤ *умовами розвитку пізнавального інтересу учнів* є: розуміння школярем змісту і значення виучуваного; наявність нового як у змісті виучуваного, так і в самому підході до його розгляду; емоційна привабливість навчання; наявність оптимальної системи тренувальних творчих прав і пізнавальних завдань до відповідної «порції» програмного матеріалу [8];

➤ *основними шляхами активізації пізнавального інтересу учнів* на уроках фізики є: 1. використання засобів змісту шкільного курсу фізики (історичними та біографічними відомостями; екологічними питаннями; використанням фрагментів літературних творів (казок, віршів, байок); 2. зацікавлення видами діяльності у процесі вивчення фізики: виконанням дослідницьких завдань; створенням ігрових ситуацій; виготовленням саморобних фізичних приладів; проведенням екскурсій на виробництво і в природу; виконанням проектів та web-квестів різних видів; складанням і розв'язуванням фізичних задач, кросвордів [2].

Із зазначених вище позицій нами був розроблений дидактичний матеріал спрямований на активізацію пізнавального інтересу учнів основної школи під час вивчення розділу «Електричні явища. Електричний струм» і включав: історичний матеріал до 15 уроків, 12 задач історичного змісту та понад 20 відео матеріалів для учнів, понад 35 фізичних задач прикладного та практичного змісту, які мають якісний та кількісний характер, а також 12 web-квестів.

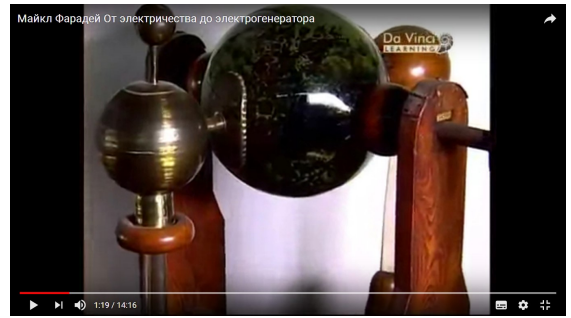
Нижче наведені приклади завдань, які доцільно запропонувати учням:

1. Перегляд фільмів з історії відкриття електричних явищ каналів Youtube, GalileoRU та ін.

Відео 1. Шок і трепет: історія електрики - іскра (1 серія з 3)

https://www.youtube.com/watch?v=OpngxvSdH7Y&list=PLv_fuzrne0t8QnwFMNP7p9tzQhaa8spLS

Відео 2. Майкл Фарадей. Від електрики до електрогенератора

https://www.youtube.com/watch?v=at14H_GQzu8

2. Розв'язання фото-задач. Поставити якомога більше питань різного характеру та дати на них відповіді.

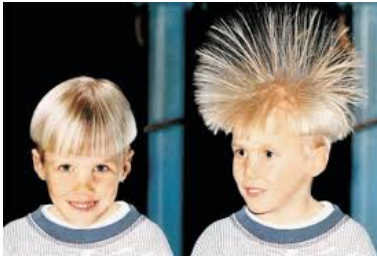

Рис. 1

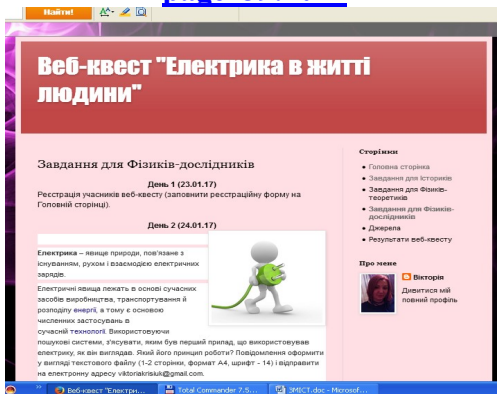
Рис. 2

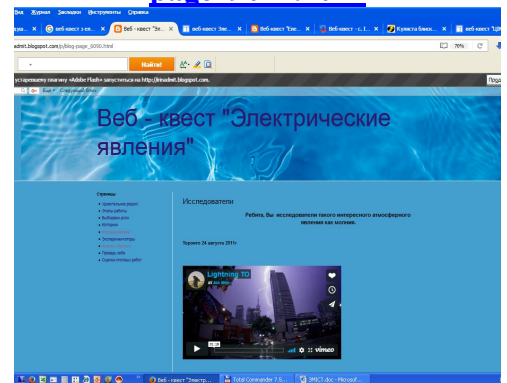
Рис. 3

3. Виконання web-квестів.

1. «Електрика в житті людини» - http://elektrik-in-life.blogspot.com/p/blog-page_39.html

2. «Електричні явища» - http://irinadmit.blogspot.com/p/blog-page_9027.html

Висновки. Узагальнюючи вищенаведене можна стверджувати, що проблема активізації пізнавального інтересу учнів є актуальною і недостатньо розробленою на методичному рівні (з позиції використання інформаційно-комунікаційних технологій). У перспективі подальшої роботи заплановано підбір навчального матеріалу історичного характеру, який може використати вчитель при викладанні нового матеріалу на уроці, а також учень при підготовці домашнього завдання; розробка експериментальних

задач, які доцільно запропонувати учням при вивченні електричних явищ; розробка web-квестів різних видів та їх розміщення у мережі Інтернет для публічного доступу; подальше вивчення спадщини В.О. Сухомлинського з метою використання його доробків у практичну діяльність.

Перелік використаних джерел

1. Актуальные вопросы формирования интереса в обучении /Под ред. Г. И. Щукиной. – М. : Просвещение, 1984. – 145 с.
2. Коробова І. В. Розвиток пізнавального інтересу учнів до фізики шляхом актуалізації вітагенного досвіду[Текст]/ Г. М. Слободян, І.В. Коробова // Пошук молодих. Вип. 15: Зб. матер. Всеукр. студ. наук.-практ. конф. [«Технології компетентісно-орієнтованого навчання природничо-математичних дисциплін»], (Херсон, 14-15 квітня 2016 р.) / Укладач: В. Д. Шарко. – Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2016. –С. 38-40.
3. Музиченко Л. Б. Пізнавальний інтерес та засоби його формування [Електронний ресурс] / Музиченко Л. Б. – Режим доступу до ресурсу: <http://intkonf.org/kandped-nauk-muzichenko-l-b-piznavalniy-interes-ta-yogo-formuvannya-zasobami-suchasnoyi-avtorskoyi-pisni/>.
4. Сухомлинський В.О. Духовний світ школяра //Вибрані твори: В 5-ти т.-Т.5.- К.,1977. – С. 7 -427.
5. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям // Вибрані твори: В 5-ти т.-Т.3.- К., 1977.- С.7-278.
6. Сухомлинський В.О. Сто порад учителеві // Вибрані твори: В 5-ти т.-Т.2.- К., 1977.– С.334 -655.
7. Шарко В.Д. Проектування навчального процесу з фізики: [Навчально-методичний посібник для організаторів і викладачів післядипломної педагогічної освіти, слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників, методистів системи післядипломної педагогічної освіти] /В.Д. Шарко, Т.Л. Гончаренко. – Херсон. Грінь Д.С., 2013. – 196 с
8. Щукина Г. И. Педагогические проблемы формирования познавательных интересов учащихся / Г. И. Щукина. – М. : Педагогика, 1988. – 208 с.